

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XLIV. Cùm in tua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

lata est, ut instrumentum super hoc edatur ad perpetuam rei memoriam, aut si id statim factum non fuerit, postea implorato iudicis officio consequi id debet victor causæ, ut denuò vocatis testibus super latâ sententiâ instrumentum publicum manu & sigillo notarii conficiatur, consentiant ea quæ dixi c. 41. hoc tit.

CAPITVLVM XLIV.

Cùm in tua.

PARAPHRASIS.

Cùm vir & mulier matrimonium contrahere vellent, Parochus inquisitionem fecit, num consanguinitatis vel affinitatis impedimentum inter personas intercederet. iuxta c. ult. de clandestinâ despons. & apparuerunt 11. vel 13. propinqui integre fidei, qui omnes iurati testimonium tulerunt, non esse consanguinitate impeditas personas, earundem profapiam secundum gradus & personas distinguendo; sed cùm matrimonium contractum esset, quidam illud accusauit de impedimento consanguinitatis, producens in iudicio tres, vel quatuor testes, qui iurati id affirmârunt, quærebatur, num testes priores posterioribus an posteriores prioribus præferendi essent, respondit Innoc. III. tamen si testes, qui ante matrimonium auditi fuerunt, ad aliud, & ob aliud iurârunt, quàm testes post contractum matrimonium producti, in iudicio tamen, si illæ prius audita personæ eadem in iudicio iterum testarentur, tum earum testimonium præferendum fore tribus, vel quatuor affirmantibus de impedimento consanguinitatis; neque verò testes illi 11. aut 12. repelli possunt, eò quòd partes testificata jam didicerint; quia exceptio ista in hoc casu matrimoniali locum non habet.

S V M M A R I V M.

1. Testes deponentes in processu inquisitionis per modum denunciationis, non faciunt fi-

dem in processu Ordinario, nisi denuò iurati deponant.

2. Plures testes, si propinqui sint & idonei, negantes consanguinitatem, maiorem fidem merentur, quàm affirmantes pauciores, & non ita idonei.
3. Limitatur commune dictum: plus esse credendum duobus testibus affirmantibus, quàm centum negantibus.
4. Testes in sum. mario iudicio aut negotio inquisitionis, iterum in plenario recipi possunt ut plenam fidem faciant. In quo si iurati coram eodem iudice varient, eorum testimonium non valet.

Testis varians in eadem instantia, ordinariè statur eius priori dicto legitime depositio.

5. Referuntur Casus, in quibus oppositum sit.
6. Fides testis siue in eadem siue diuersa instantia variantis ante sententiam latam per interuallum debilitatur.
7. Publicatio testimonii non obstat in causa Matrimoniali.
8. Admittitur quilibet ad accusandum Matrimonium de impedimento dirimente.

NOT. I. Testes qui deponunt in processu inquisitionis per modum denunciationis, non faciunt fidem in processu ordinario, nisi denuò producantur ac iurati deponant, ita etiam sumitur ex c. Præterea, 7. tit. seq. 10. & docet Innoc. hic. ratio est, quia alio modo & ob alium finem producti fuerunt iuxta ea, quæ dicta sunt c. Veniens, 38. hoc tit.

Nota II. Si plures testes sint negantes consanguinitatem, iique propinqui & idonei ad testificandum, magis ipsis credendum est, quàm aliis affirmantibus, si numero pauciores, vel non ita idonei sunt, ita sumitur ex hoc c. & notat Io. Andr. hic. n. 4. Abbas. n. 5.

Corollarium: Quòd communiter dici solet plus esse credendum duobus testibus aliquid affirmantibus, quàm 100. id ipsum negantibus, limitari debet, nisi testes deponant de negatiuâ restrictâ ac determinata secundum circumstantias, ita ut fundetur super alia affirmatiua, exemplum habes hic, nam

nam undecim illi aut duodecim propinquosponsorum jurarunt inter personas contractantes seu coniunctas matrimonio impedimentum non intercedere, exhibentes utriusque profapiam secundum gradus singulos usque ad stipitem.

4 Nota III. Testes in summario iudicio aut negotio inquisitionis auditi, postea iterum in plenario recipi possunt, ut plenam fidem faciant, sed quid si diuersa deponant, & quidem iurati coram eodem iudice, seu Prelato. Resp. cum *gl. fin.* quod non valeat eorum testimoniū, *argum. c. Per tuas. 10. de prob. sin.* autem ponamus testem in eisdem iudicii instantia contrarium dicere, tum communiter loquendo, statur eius priore dicto legitime deposito. *argum. cit. c. Per tuas. de prob.* & docent DD. plerique: *Abbas hic. n. 9. Felinus. n. 4. Bart. in l. eos. ff. ad l. Cornel. de falsis. Farin. n. 15. 4.*

5 Excipe 1. Nisi in continenti testis dictum suum reuocet, aut corrigat, vel postea erroris sui probabilissimam rationem afferat, aut tam integræ fidei persona sit, ut ipsi credi debeat, asserenti se prius deceptum aut facti oblitum esse, quâ de re *Bart. in cit. l. eos. n. 4.* & alii apud *Farin. q. 66. n. 227.*

Excipe 2. Si Prior depositio extra torturam facta sit, præfertur posterior cum torturâ, ita docet hic *Abbas. n. 9. Felin. n. 3. Menoch. cas. 108. n. 14. Farin. n. 165.* est autem sermo, de iis personis videlicet milibus, quibus absq; tormentis fides non habetur.

3. Excipiunt *Abbas in c. Literas. de presumpt. Felinus hic. in fine.* si posterius dictum testis coniecturis adminiculatum sit, tum secundum præfertur.

Aduerti tamen debet, quod talis testis si erroris sui nullam probabilem rationem afferat, fateatur se periurum esse, & ideò fidem non mereatur, nisi in continenti errorem reuocet, uti dicitur in *c. Præterea. 7. tit. seq.*

6 Denique negari non potest, quin testimonium ac fides testis per reuocationem dicti, si ante sententiam latam per interualum facta sit, non nihil debilitetur, cum sit testis inconstans ac varius. *argum. l. 2. de te-*

stibus. & fateatur Abbas hic. n. 9. Felinus. n. 4. Farin. n. 164. & hæc omnia similiter locum habere videntur, si testis in diuersâ instantia iudicii contraria deponat, secundum *Abbatem hic. n. 9. in fine.* plura vide apud *Bart. cit. l. Eos. §. Quæro pro declarat.*

Not. IV. Non obstat publicatio testium in causâ matrimoniali, cum agitur de eius impedimento, quo minus testes super eodem, vel directè contrario articulo recipi debeant, quando quidem in tali causâ nec lata sententia obstat, cum non censeatur transire in rem iudicatâ. *c. Consanguin. 11. de sent. & re iudic. & notat Innoc. in fine huius c.*

Quæres: quisnam admittatur ad accusandum matrimonium de impedimento dirimente. Resp. cum *Abbate n. 3.* quod quilibet admittatur in ordine ad separationem, cum agatur de salute animarum & honore sacramenti. Pertinet itaque ad denuntiationem Canonicam, quæ contra Reos negantes impedimentum judicialiter instituitur, ita ut denuntiator fiat actor seu prosecutor quasi accusationis; non enim est propriè accusatio, aut causâ criminalis, cum non tendat ad vindictam.

CAPITVLVM XLV.

Constitutis.

PARAPHRASIS.

Marcus Canonicus Surrentinus Archiepiscopum suum coram Innoc. III. de Simonix crimine accusare aggrediens, in primis protestatus fuit, Archiepiscopi consanguineos multa per potentiam suâ iniecisse impedimenta, quo minus copiam probationum afferre potuerit, cum aliquos ad iurandum adduxerint, quod nollent contra Archiepiscopum testificari, alios autem minis à testimonio ferendo auertere nitantur; itaque Pontifex ex officio motus, mandat cuidam à se delegato, ut excommunicationis sententiam ferat in omnes eos, qui Marco impedimentum in testibus producendis iniecere præsumperint, illos autem, qui dictum iuramentum deposuerunt, pronuntiat